

4495.
3100.

Tõnisson'i
A B D = raamat.

Jurjewis.

Trükitud Mäsepp'a raamatukaupluse kulguga.

1904.

Tõnisson'i

MSD-raamat.

Tartu Isensuri
arhiivist 1912.

Jurjewis.

Trükitud Mäejepp'a raamatukaupluse kulguga.

1904.

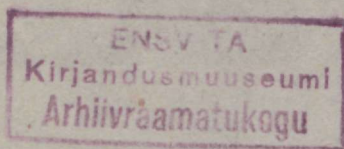
Къ напечатанію этой книги со стороны Лифл. Ев.
Лютер. консисторіи препятствій не имѣется.

Г. Эрнъ, оберъпасторъ церкви Св. Іоана.
Ассессоръ Консисторіи.

22. февр. 1901.

№ 191.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 10 Сентября 1903.

24792

Kuff, sa kōwernokka lind,
Ärata unest wara mind,
Küll ma siis õppides kiidan sind.

A	b	d	e	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p
	r	s	f	t	u	w	ä	õ	ö	ü			
X	B	D	E	G	H								
Z	R	L	M	N	O								
P	X	S	F	U	W								
	Ä	Õ	Ö	Ü									

Kass.

Lammab.

1.

a e i o u

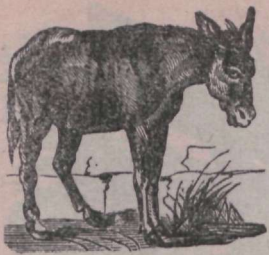
a e i o u

o a u e i j o

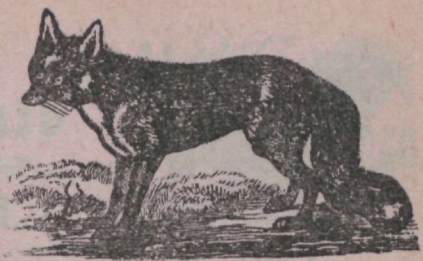
u o u ai n

oi o en on an

ni na am um.

Gesel.

Rebane.

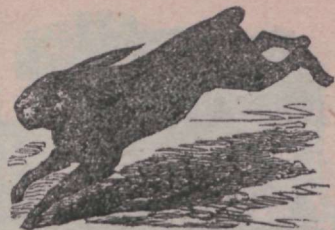
2.

j	m	n	l
<i>j</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>l</i>

ma me la le
 iu nui ja no
 la na mu nu
 nael aim!

Draw.

Jänes.

3.

r w s f
r w s f

r a w s l m s i n o e
 naer wai sai u woi
 an sein lai on loll.

4.

Hüred.

t d b p
t d b p

f m r t n st t s d ni na

saks see ta rat lai saun
sul rul muld arm lust.

5.

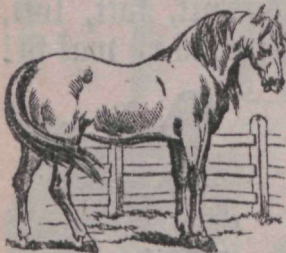

Roer.

h g i k

h g i k

g l s b h m n i t p arm lund
saun ja hang luts òun sai
saks paks wai ann leib!

Hobune.

6.

ä ö ö ü

ä ö ö ü

a l ö n ü ö s e g l m n r
piits löi hull furb o öhk
nool hand mees l m n o

Tuwifene.

7.

ää öö öö üü

äär, wäär, fäär, rōom, fōom, mōōf, sööf, fööf,
lööf, müür, nüüd, süüd, püüd, must nööp,
uus äär.

8.

rr ll mm nn ss tt ff pp

wurr, mürr, firr, sorr, toll, loll, küll, tamm,
samm, foun, õnn, lass, fass, rott, kott, lott,
tiff, töt-ta et-te! lük-ka fin-ni! mää-ri wak-ka!

9.

ae ea eu ue oe

Kana.

aeg, aed, waew, faew, laew, hea, pea, tead,
head, teod, toed, loed, moed, poeg, fass löi
foera, firp far-gas, pulk juus.

10.

b

b

p

p

h

h

t s d w h p b h p b ui
tuid tuim ei leib hein ai
pai waid wait, pai eit!

pai eit!

11.

f

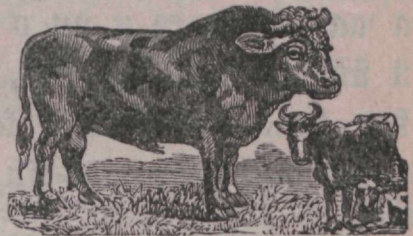
f

j

j

g

g

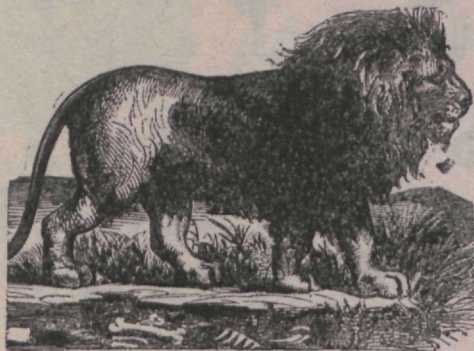

Härg.

h d f g j f al alg ia jah wai
waik af waf aeg aed us, fus
on waik?

kus on waik?

jalg, ja, jah, uoh, jõi, jäi, tu=ri, ka=bi, jälg,
f k l t e u, suk=su, tu=le! härg, järk, a b d
e g h i k l m n o p r s f t u w ä ö ü.

Lõwi.

12.

a aa i ii e ee u uu o oo ä ää õ õõ ö öö
ü üü kas kaas, kes kees, mis siis, pits piits,
kus kuus, ko=li koo=li, kä=rin kää=rin, mõ=du
mõõ=du, rö=gin röö=gin, mü=din küü=din.

13.

m mm n nn l ll p pp r rr k kk t tt f ff s
ss la=mas lam=mas, sa=ma sam=mas, ka=na
kan=na, li=na lin=na, ka=li kal=li, ta=li tal=li,
ka=pi kap=pi, ke=pi kep=pi, wa=ras war=ras, kofk
ko=ka, tutt tu=ti, sa=si sas=si, kas kass.

14.

L O

W S

Laps õpib lugema.

Lee-na män-gib ti-te-ga. D-ja we-si on ma-dal. Saar on me-res ja saa-re puu on kõ-wa. Uur tik-sub tas-kus. Laew on me-re peal. Wil-lem on laisk ja hoo-le-tu. Kii-a linn sei-fab Diiina jõe ää-res. Kain lõi oma wen-na Na-be-li ma-ha.

Armasta oma ligemist, kui iseennast.

15.

U H I K

U-du wa-ob ma-ha. Jü-ri pe-seb saa-ni. Kaa-rel u-jub wä-ga heas-te a-ga Hans ei os-ka su-gu-gi u-ju-da. Hind-ref män-gib pal-li-ga, a ga Ju-han puust ho-bu-se-ga. E-ma arm ja i-sa hool. Ju-ba nä-gin uut kuu-be. D-ras kas-wab hal-jen-da-des. Mi-nu o-nu on wa-ga ri-kas mees. Je-sus on Ju-ma-la poeg. Kes te-gi, i-se tegi.

Linnud lendavad kõrges taewa all.

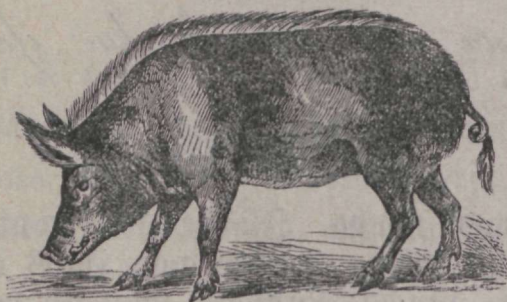
16.

G_g G R_r R

Gloo=bus on maa kuju. Gol-ga-ta on pü-
ha paik. Kass näu-gub. Koer haugub. Kell
lööb faks. Kurt ei kuu-le. Ka-li on ha-pu.

17.

S_s S R_r R

Si-ga. Siga.

Sant lau-lab. Supp on soe. Sääst pi-ri-
feb. Suits teeb sil-mad hai-geks. Rein kün-
nab. Kass angub. Ke-ba-ne on ka-wal
loom.

Laps ja sokufene.

Tere, tere, sokufene?
„Sumaleme, herrafene.“
Kuhu sa lähed, sokufene?
„Weskile, wekile, herrafene?“
Kudas sa jahwad, sokufene?
„Suuga, suuga, herrafene!“
Kuda sa taod, sokufene?
Sarwedega, sarwedega, herrafene!
Kudas sa pühid, sokufene?
„Habemega, habemega, herrafene!“
Mis sa sööd, sokufene?
„Nisu leiba, nisu leiba, herrafene!“
Kudas sa karjud, sokufene?
„Köki, möki, herrafene!“

D=raw on üks ke=na loom. Mool len=dab. Ho=bu=ne
on koi=ge i=lu=sam ma=ja e=la=jas. Härg kün=nab
põldu. Ma=ga lap=su=ke, kui tae=wa tal=le=ke. Gloo=
bus on maa ku=ju. Do=nau jõ=gi on suur ja lai.
El=la nu=tab kan=ges=ti. Jü=ri lo=eb lau=lu raa=ma=
tut, a=ga Ma=ri män=gib wäik=se kas=si po=ja=ga.

Tiiu tafane ja helde.

Üks, kaks, kolm,
Nagu tuhk ja tolm
Kuttan üle rohu,
Katsa läbi õhu,
Läbi tulest ja weest --
Sest, mehed, eest!

Wäike Willem sõidab hobuse seljas.

Lapsed karjas.

Laul karjast.

Ma olen wäike karjane,
Mul loodud laulja keel,
Sest laulan kui üks looke
Ja rõõmus minu meel.

Ma waatan taewa ülesse,
Siis tuleb meelde see,
Et seal üks hea karjane,
Ma tema tallele.

Sind, kallid taewa karjane,
Ma tänan südamest
Et hoiate, kaitsed heldeste
Mind oma tallest.

Jesus kibuwitsa krooniga.

Jesuse nimi.

Wiisil: Mu elu Kristus ise.

See nimi — Jesus armas

On iga lapsese,
Üks Paradiis ka mulle
See nimi tõeste.

Mii kaua kui ma elan
See nimi armsaks jääb,
Mu ülem rõõm ka wiimaks,
Kui hing süit üles läeb.

Ja minuga kui palju
Meid on siin ilma peal,
Kes rohket rõõmu tundwad
Sest kallist nimest weel.

Siin usume Ta sisse,
Si film näe Teda teal.
Mis rõõm, kui Teda taewas
Siis näha saame seal.

Paluja lapsute.

Lapse hommiku palwe.

Sinu nimel, oh Jssand Jesus, tõusin ma sel päewal üles. Oh hoi ja kaitse mind ka sel tänasel päewal. Sa oled mind ära lunastanud; hoi ja kaitse minu hinge kõige kurja eest, et ma wõiksin Sinu sõnakuulelik laps olla ja Jumala kartuses suuremaks kaswada, nii et ma Sinu ja kõige inimeste ees armast oleksin. Amen.

Wiisil: Jumal maa ja taewa Sooja.

Sinu nimel ärkan üles,
Sulle laulan kiitust ka.
Kanna oma armu süles
Jssand, mind sel päewal Sa,
Sina minu Jesute.
Mina sinu lapsute.

Sööma ajal.

Enne sööma.

Kõikide filmad lootwad, Jssand, Sinu pääle ja Sina annad neile nende rooga omal ajal. Sina teed lahti omad helbed ja rohled käed ja täidad kõi, mis elab, hea meelega.

Issand Jumal ja taewane Isa! Önnista neid sinatseid oma andeid, mis meie Sinu rohkest armust wastu wõtame ja wii meid wiimaks oma taewa lauale, mis Sa meile oled töötanud, Jesuse Kristuse meie Issanda läbi. Amen.

Wiisil: Hoia meid ja önnista
Sinu poole tõstame
Silmad, helde Jesufe:
Önnista, mis andnud Sa,
Meile oma armuga.

Pärast sööma.

Tänage Issandat, sest Tema on hea ja Tema heldus kestab igaweste. Meie täname Sind, oh Issand Jesus, selle söögi ja joogi eest, mis Sa meile armust jagad. Oh sööda siis ka meie hinge oma taewa manna. Amen.

Wiisil: Mu süda ärka üles.
Uuu andkem Jumalale,
Weel laulgem kiites Talle.
Kes jälle heldust näitnud,
Ja meie kõhud täitnud.
Oh Jumal, Sinu sõna,
See magus hinge manna,
Ka meie hinged toitku,
Meid õige tee pääl hoidku.

Õhtu palwe.

Kes Jesuga läab magama.
See tõuseb üles rõõmuga.

Mina tänan Sind, armas taewane Isa, et Sa mind sel päewal armulikult oled hoidnud ja kaitsnud. Anna mulle kõit mu patud andeks, mis ma täna olen teinud, ja Sind seega kurwastanud ning ära waata mitte nende pääle. Oh Jesus! Sinu hoolets annan

ma ennast ka sellel tulewasel ööl. Hoia ja kaitse mind, et ma rahuliste wõin magada ja Sind liites ja tänades homme jälle ülesse tõusta. Sinu hoole alla annan ma oma ihu ja hinge, oma wanemaid ja omaksid, ning kõike ristirahwast. Amen.

Wiisil: Jeesus, tule minule.

Pane mind nüüd warjule
Oma tiiva alla Sa,
Siis wõin ilma mureta
Une woodis puhata.

Sinu kaenas hingata
On küll õnnis asi see,
Sest et Sa siin omaksid,
Kaitsedes ei wäsi.

Jää siis süda rahule,
Jeesus wõtab kaitseada.
Tema armu tiiva all
Wõid sa rahu maitseada.

Meie ristiusu õpetuse wiis peatüki.

Esimene peatükk.

Jumala kümnest käsust.

Esimene käsk.

Mina olen Issand, sinu Jumal. Sul ei pea mitte teisi jumalaid olema minu kõrwas.

Mis see on?

Meie peame Jumalat üle kõige asjade kartma, armastama ja tema peale lootma.

Teine käsk.

Sina ei pea Issanda oma Jumala nime mitte ilma asjata suhu wõtma; sest Issand ei jäta seda nuhtlemata kes tema nime kurjaste pruugib.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja auustama, et meie tema nime juures mitte ei nea, ei wannu, ei lausu, et waleta ega peta; waid et meie seda kõige häda sees appi hüüame, palume, kiidame ja täname.

Kolmas käsk.

Sina pead pühapäewa pühitsema.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie jutlust ja Jumala sõna ei põlga; waid et meie seda pühaks peame, heal meelel kuuleme ja õpime.

Neljäs käsk.

Sina pead oma isa ja oma ema auustama, et sinu käsi hästi käib ja sina kaua elad maa peal.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma wanemaid ja isandaid ei põlga ega wihasta; waid et meie neid auustame, neid teenime, nende sõna kuuleme ja neid armsaks ja kalliks peame.

Viies käsk.

Sina ei pea mitte tapma.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese ihule ühtegi kahju ega kurja ei tee; waid et meie teda aitame ja temale head teeme kõiges ihu hädas.

Seues käsk.

Sina ei pea mitte abielu rikkuma.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie kasinaste ja puhtaste elame kõnedes ja tegudes; ja et igauks peab oma abikaasat armastama ja auustama.

Seitsmes lask.

Sina ei pea mitte warastama.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese raha ehk wara ei wõta, ei ka kawala kauba ega petise tööga eneste poole ei kisu; waid et meie tema wara ja peatoidust aitame kaswatada ja hoida.

Aheksas lask.

Sina ei pea mitte ülekohut tunnistama oma ligimese wastu.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armustama, et meie oma ligimese peale mitte kawalaste ei waleta, teda mitte ära ei anna, teelt ei pekka ega kurje kõnesid tema peale ei tõsta; waid et meie tema eest kostame, kõik head temast kõneleme, ja kõik asjad heaks lääneme.

Üheksas lask.

Sina ei pea mitte himustama oma ligimese koda.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese pärandust ehk koda kawalusega ei püüa ega õiguse nimel eneste poole ei kisu; waid et meie teda aitame, et tema seda enesele wõiks pidada.

Kümnes lask.

Sina ei pea mitte himustama oma ligimese naist, sulast, ümmardajat, weisid ega muud, mis tema päralt on.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese naist, peret ega weisid ära ei awatele ega wägisi ei wõta; waid et meie neid manitseme, et nemad paigale jääwad ja teewad, mis nende kohus on.

Mis ütleb nüüd Jumal kõigist neistfinasist laskudest?

Tema ütleb nõnda: Mina Issand, sinu Jumal, olen üks püha wihaga Jumal, kes wanemate patu nuhtleb

laste kätte kolmandast ja neljandast põlwest saadik, nende kätte, kes mind wihkawad; aga neile, kes mind armastawad ja minu käsud peawad, teen mina head tuhandest põlwest saadik.

Mis see on?

Jumal ahwardab nuhelda kõiki, kes neistsinaasist käskudest üle astuwad; seepärast peame meie tema wiha kartma ja ei mitte nendefinaste käskude wastu tegema; aga tema tõutab armu ja kõik head kõigile, kes need käsud peawad! seepärast peame meie teda ka armastama, tema peale lootma ja hea meelega tema käsku mööda tegema.

Teine peatükk.

Pühast ristiusust.

Esimene õpetus.

Loomisest.

Mina usun Jumala Isa, Kõigewägewama, taewa ja maa Looja sisse.

Mis see on?

Mina usun et Jumal mind ja kõik loomad on loonud, mulle ihu ja hinge, silmad, kõrwad ja kõik liikmed, mõistuse ja kõik meeled on annud ja weel hoiab; peale selle riided ja kingad, söömise ja joomise, koha ja maja, naese ja lapse, põllu, weised ja kõik wara, kõik ihu ja elu tarwidust ja toidust rohkestest ja igapäew annab; ja kõige häda ja kurja eest hoiab ja kaitseb; ja seda kõik teeb tema isalikust jumalikust armust ja heldusest, ja ei mitte seepärast, et mina seda wäärt ehk teeninud olen. Selle eest on minu kohus teda kiita, tänada, teenida ja tema sõna kuulda. See on tõesti tõsi.

Teine õpetus.

Lunastamisest.

Mina usun Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud Poja, meie Issanda sisse, kes on saadud Pühast Wai-

must, ilmale toodud neitsist Maarlast, kannatanud Pontsiuse Pilatuse all, risti löödud, surnud ja maha maetud, alla läinud põrguhauda, kolmandal päeval jälle ülestõusnud surnuist, üles läinud taewa, istub Sumala, oma kõigewägewama Isa paremal käel, sealt tema tuleb kohut mõistma elawate ja surnute peale.

Mis see on?

Mina usun, et Jeesus Kristus, tõsine Sumal, omast Isast igaweste sündinud, ja ka tõsine inimene, neitsist Maarlast ilmale toodud, minu Isand on, kes mind ärakadunud ja hukkamõistetud inimese, on peastnud ja lunastanud, kõigest patust, surmast ja kuradi wäest, ei mitte kulla ega hõbedaga, waid oma püha kalli werega ja oma ilmasüüta kannatamise ja surmaga; et mina tema oma pidin olema, tema riigis tema all elama ja teda teenima igaweses õiguses, waagaduses ja õndsuses, nõnda kui tema on üles tõusnud surmast, elab ja walitseb igaweste. See on tõeste tõsi.

K o l m a s õ p e t u s .

Pühitsemisest.

Mina usun Püha Waimu sisse, üht püha ristikogudust, pühade osasaamist, pattude andeksandmist, liha ülestõusmist ja igawest elu. Amen.

Mis see on?

Mina usun, et mina omast meelest ja wäest mitte ei wõi Jeesuse Kristuse, oma Isanda, sisse uskuda ega tema juure saada; waid Püha Waim on mind ewangeliumi läbi kutsunud, oma annetega walgustanud, õige usu sees pühitseunud ja hoidnud; nõnda kui tema kõik püha ristikogudust maa peal kutsub, kogub, walgustab, pühitseb ja Jeesuse Kristuse juures õige ja ainu usu sees hoiab; sessamas ristikoguduses tema minule ja kõigile usklikelele igapäew kõik patud rohkeste andeks annab, ja wiimisel päewal mind ja kõik surnud ülesäratab, ja minule, kõige usklikelega Kristuses, igawese elu annab. See on tõeste tõsi.

Kolmas peatükk.

Püha Meie Isa palwe.

Meie Isa, kes sa oled taewas, pühitsetud saagu sinu nimi, sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu, kui taewas, nõnda ka maa peal, meie igapäewast leiba anna meile tänapäew, ja anna meile andeks meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele, ja ära saada meid mitte kiusatuse sisse, waid peasta meid kurjast ära; sest sinu päralt on riik ja wägi ja auu igaweste. Amen.

Esimesed palwe sõnad.

Meie Isa, kes sa oled taewas.

Mis see on?

Sumal tahab meid seeläbi armulikult kutjuda, et meie peame uskuma teda meie õige Isa ja meid tema õiged lapsed olewat; et meie julgeste ja kindla lootusega teda peame paluma, nõnda kui armjad lapsed oma armast isa paluwad.

Esimene palwe.

Pühitsetud saagu sinu nimi.

Mis see on?

Sumala nimi on küll iseenesest püha; aga meie palume sesfnases palwes, et ta ka meie juures saaks pühitsetud.

Kutdas sünnib see?

Kui Sumala sõna selgeste ja puhtaste õpetatakse ja meie ka pühaste kui Sumala lapsed seda mööda elame; siis aita meid, armas taewane Isa! Aga kes teist wiisi õpetab ja elab, kui Sumala sõna õpetab, see ei pühitse mitte meie seas Sumala nime; selle eest hoiä meid, armas taewane Isa!

Teine palwe.

Sinu riik tulgu.

Mis see on?

Sumala riik tuleb küll ilma meie palweta iseenesest; aga meie palume sesfnases palwes, et ta ka meie juure tuleks.

Kuidas sünnib see?

Kui taewane Isa oma Püha Waimu meile annab, et meie tema püha sõna tema armu läbi usume ja Jumala meele pärast elame siin ajalikult ja seal igaweste.

Kolmas palwe.

Sinu tahtmine sündigu, kui taewas, nõnda ta maa peal.

Mis see on?

Jumala hea ja armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palweta; aga meie palume sessinases palwes, et ta ta meie juures sünniks.

Kuidas sünnib see?

Kui Jumal kõik kurja nõuu ja tahtmist rikub, ja keelab neid, kes meid ei taha lasta Jumala nime pühitseda ega tema riiki meie juure tulla, kui on kuradi, maailma ja meie liha tahtmine; waib kinnitab ja hoiab meid kindlaste oma sõnas ja usus meie otsani; see on tema armuline ja hea tahtmine.

Neljas palwe.

Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew.

Mis see on?

Jumal annab igapäewase leiwa küll ilma meie palweta kõigile kurja inimestele; aga meie palume sessinases palwes, et tema meile annaks seda mõista ja tänuga wastu wõtta meie igapäewast leiba.

Mis on igapäewane leib?

Kõik, mis meie ihu toiduseks ja ülespidamiseks tarwis läheb; söömine, joomine, riided, kingad, koda, maja, põld, weisjed, raha, wara, waga abitaasa, wagad lapsed, waga pere, wagad ja truuid ülemad, hea walitus, hea ilm, rahu, terwis, auus elu, head sõbrad, truuid naabrid, ja muud niisugused asjad.

Wies palwe.

Da anna meile andeks meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele.

Mis see on?

Meie palume sessinases palwes, et taewane Iſa mitte ei tahaks waadata meie pattude peale ega nende päraſt meile ſeda ſeelda, miſ meie palume; ſeſt meie ep ole ſeda mitte wäärt, miſ meie palume, ega pole ſeda ka mitte teeninud; waid tema tahaks meile ſeda kõik armuſt anda, ſeſt et meie igapäew palju pattu teeme ja küll ſelget nuhtluſt teenime; ſiis tahame meie ka ſüdamest andeks anda ja heal meelel head teha neile, keſ meie waſtu eſſiwad.

Kuues palwe.

Ia ära ſaada meid mitte kiuſatufe ſiſſe.

Mis see on?

Jumal ei kiuſa küll kedagi, aga meie palume ſeſſinases palwes, et Jumal meid tahaks hoida ja ülleſ pidada, et kurat, maailm ja meie liha meid ei peta ega ſaada ebaſu, meelega-heitmiſe ja mõne muu suure patu ja häbi ſiſſe; ja kui meid ſeega peaks kiuſatama, et meie kummatagi wiimſelt ära wõidame ja wõimult ſaame.

Seitsmes palwe.

Waid peaſta meid kurjaſt ära.

Mis see on?

Meie palume ſeſſinases palwes kui ühel boobil, et taewane Iſa meid tahaks peaſta kõigesugufeſt ihu ja hinge, warandufe ja auu kahjuſt; ja wiimaks, kui meie ſurma tunnike tuleb, õndſa otſa meile anda ja armuga ſeſſinafeſt hädaoruſt enefe juure taewa wõtta.

Wiimſed palwe ſõnad.

Seſt ſinu päralt on riik ja wägi ja auu igaweſte. Amen.

Mis on aamen?

See on et mina pean kindlaſte uſkuma, et taewane Iſa meie palwed heldeſte on waſtu wõtnud ja kuulnud; ſeſt et tema iſe meid on käſkinud nõnda paluda ja töotanud, et tema meid tahab kuulda. Amen, aamen, ſee on: jah, jah, ſee peab tõeſte nõnda ſündima.

Reljas peatüft.

Püha ristimise sakrament.

1. Mis on ristimine?

Ristimine ei ole mitte paljas wesi, waid niisugune wesi, mis Jumala käsus on seatud ja Jumala sõnaga ühte pandud.

Mis Jumala sõna see on?

Kui meie Issand Jeesus Kristus ütleb Matieuse raamatu wiimses peatükis: Minge ja tehke jüngriks kõik rahwad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Waimu nime sisse.

2. Mis annab ehk saabab ristimine?

Tema saabab pattude andeksandmist, peastab ära surmast ja kuradist, ja annab igawesti õndsust kõigile, kes usuvad, nõnda kui Jumala sõnad ja tõutused kuulutawad.

Misugused on need Jumala sõnad ja tõutused?

Kui meie Issand Jeesus Kristus ütleb Markuse raamatu wiimses peatükis: Kes usub ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama, aga kes ei usu, seda peab hukka mõistutama.

3. Kuidas wõib wesi nii suuri asju teha?

Wesi ei tee seda tõesti mitte, waid Jumala sõna, mis weega ja wee juures on, ja usk, mis sedasama Jumala sõna wee sees usub; sest ilma Jumala sõnata on wesi paljas wesi, ja ei mitte ristimine; aga Jumala sõnaga on ta ristimine, see on üks elu wesi täis armu ja uuesündimise pesemine Püha Waimu sees, kuidas püha Paulus ütleb Tiituse raamatu kolmandas peatükis: Jumal on meid õndsaks teinud uuesündimise pesemise ja Püha Waimu uuendamise läbi, keda tema on wälja walanud meie peale rohkeste Jeesuse Kristuse meie õnnistegija, läbi, et meie, tema armu läbi õigeks tehtud, igawese elu pärijaks pidime saama lootuse järele; see on ustaw sõna.

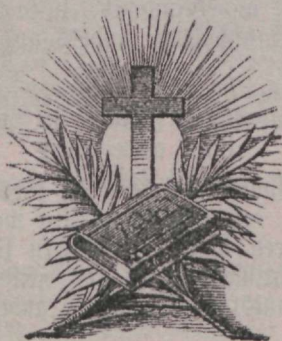
4. Mis tähendab niisugune weeristimine?

See tähendab et wana Adam meie sees igapäewase kahetsemise ja patustöödmise läbi peab ära uputatud saama ja jurema, kõige pattude ja kurja himudega, ja igapäew jälle ette

tulema ja üles tõusnu uus inimene, kes õiguses ja puhtuses Jumala ees peab igaweste elama.

Kus see on kirjutatud?

Püha Paulus ütleb omas raamatus Rooma rahwale kirjutatud, kuendas peatiitl: Meie oleme Kristusega maha maetud ristimise läbi surma sisse, et otsegu Kristus on üles äratatud surmuisst Issa auu läbi, meie ka nõnda peame uues elus käima.

Wiies peatiitl.

Püha altari sakrament.

1. Mis on altari sakrament?

See on meie Issanda Jeesuse Kristuse tõsine ihu ja veri, leiva ja wiina all meile ristirahwale süüa ja juua, Kristuse enese seatud.

Kus see on kirjutatud?

Nõnda kirjutawad pühad ewangelistid Matteus, Markus, Luukas, ja püha Paulus:

Meie Issand Jeesus Kristus sel ööl, kui teda ära anti, wõttis leiva, tänas, murdis, ja andis oma jüngritele ja ütles: „Wõtke, sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse; jeda tehke minu mälestuseks!”

Selsamal kombel wõttis tema ka karika pärast õhtusöömaaega, tänas ja andis oma jüngritele ja ütles:

„Wõtke ja jooge kõik sealt seeft; seefinane karikas on uus seadus minu weres, mis teie eeft ära walatakse pattude andeksandmiseks; seda tehke nii mitu korda, kui teie seft joote, minu mälestuseks!

2. Mis kasu on meil seesuguseft söömisest ja joomisest?

Seda näitawad meile need sõnad: „Mis teie eeft antakse ja ära walatakse pattude andeksandmiseks;“ see on, et meile sakramendis pattude andeksandmist, elu ja õndjust nende sõnade läbi antakse; seft kus pattude andeks andmist on, seal on ka elu ja õndjust.

3. Kuidas wõib ihulik söömine ja joomine niisugusid juuri asju teha?

Söömine ja joomine ei tee seda tõeste mitte, waid need sõnad: „Mis teie eeft antakse ja ära walatakse pattude andeksandmiseks;“ need sõnad on ihuliku söömise ja joomisega ühes ülem ast sakramendis; ja kes neidsamu sõnu usub, sel on, mis nemad tunnistawad: pattude andeksandmine.

4. Kes wõtab auusaste seefinase sakramendi wastu?

Baastuda ja ihu poolest ennast walmistada, on küll üks kaunis wäljaspidine kombe; aga see on õieti ja hästi walmistatud, kes neid sõnu usub: „Mis teie eeft antakse ja ära walatakse pattude andeksandmiseks;“; aga kes neid sõnu ei usu, ehk kaksipidi mõtleb, see ep ole mitte wäärt ega hästi walmistatud, seft see sõna: „Teie eeft!“ nõuab selgeid usklikka südameid.

**Lapsed jõulu õhtul jõulu pun ümber
lauldes:**

Oh kuusepuu, oh kuusepuu,
Kui haljad on su oksad!
Ei mitte üksi juisel a'al,
Waid talwel ka siin külmal maal.
Oh kuusepuu, oh kuusepuu,
Kui haljad on su oksad!

Oh kuusepuu, oh kuusepuu,
Sa oled mulle armas!
Sind jõuluis metsast tuuakse,
Ja küünlad külge pannakse.
Oh kuusepuu, oh kuusepuu,
Sa oled mulle armas!

Oh kuusepuu, oh kuusepuu,
Su küljes jõulu kingid;
Su hiilgaw walguš rõõmustab
Meil' taewast meele tuletab.
Oh kuusepuu, oh kuusepuu,
Sa rõõmu meile kingid!

Jeesus lapse põlves.

Ustlike rööm.

Kui Jeesus kuue nädala vanuseks oli saanud, siis läsivad Joosep ja Maria Temaaga Jeruusalemma templisse, Jehoowale tänu ohwert ohwerdama. Selkorral juhtus ka waga usklik Siimeon sinna tulema. See wõttis Jeesuse oma sülesse, kiitis Jumalat ja hüüdis: „Issand, nüüd lased Sina oma sulase rahus ära minna, sest mina olen Sinu õnnistust näinud, mis Sa oled walmistanud paganaid walgustama ja oma Israeli rahwa auuks!“

Nõnda tuli ka waga naesterahwas Anna, kes alati Jehoowat teenis, Jeesuse juurde, kiitis Tema sündimise pärast Issandat ja rääkis Tema ilmunisest kõigile, kes Aralunastajat ootastwad.

Gesti kirjutuse tähed.

Aa Bb Dd Ee Gg Hh Ii
Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp
Rr Ss Tt Uu Vv
Ää Öö Üü

Anna, Eeva, Hans, Ilma,
Jaan, Kai, Liina, Mall,
Noora, Olga, Pärt, Rein,
Siim Tammi, Uusi, Wiu.
Äär on ilus. Öö on pime.

Üüri maja.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.

Ladina keele tähed.

Aa Bb Cc Ch ch Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj
 Na Bb Cc Ch ch Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj
 Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt
 Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt
 Uu Vv Ww Xx Yy Zz Ää Öö Üü
 Uu Vv Ww Xx Yy Zz Ää Öö Üü

Kirja märgid.

, komma, lühike kinnipidamise märk. — ; semikoolon, pikem kinnipidamise märk. — : kolon, näituse märk. — . punkt, lõpumärk. — ? küsimise märk. — ! õhklamise märk. — „“ jutumärgid. —)(][klamrid, järgumise märgid, mille wahete seletaw sõna ehk ütetus pandakse. — ' kustutusmärk. — — mõtlemise märk. — - ehk = ühenduse ehk lahutuse märk. — :: kordajad märgid, mis sõna ehk ütetus, mille järel nad seisawad, weel teist korda käsivad lugeda ehk laulda. — * † tähenduse märgid, mis selle sõna juurde pandakse, millest wäljaspool kõnet pikemalt tahetakse rääkida. — § paragrahw ehk jaomärk.

Wõerad tähed

C c (tse) räägitakse kui pehme „k“: Carl, Columbus, Cook; aga a, i, ä ees kui „tse“: Cilicia, Cedri-puu, Sicilia Cäsarea.

Ch ch (tse-ha) räägitakse kui kõwa „ha“, sõna alguses ka kui „k“: Koch, Chaldea, Chiwa, Christus.

F f (ehw) räägitakse kui kõwa „B“: Friedrich, Geografia.

Z z (tset) räägitakse kui kõwa „ts“: Zoologia, Zion, Zeitung.

V v (fau) räägitakse muis keeltes kui „w“: Victor, Venus; aga Saksakeeles kui „f“: Vater, vermeiden.

Sch sch (es-tse-ha) heli ei ole wõimalik tähtedega tähendada, seda peab õppijale juu sõnaga ette räägitama. Schiller, Schlüsselburg.

Qu qu (ku) räägitakse kui „kw“: Quinte, Quatember, Quartett.

X x (iks) räägitakse kui „ks“: Alexander, Sextus.

Y y (ipsilon) loetakse wahest kui „i“: Lady, July, Suny, wahest kui „ü“: kyna, hywä; sõna alguses, täishealeliste ees, kui „j“: Yukatan, York.

Nehkendusmärkid.

+ (plus) kokkuarvamise märk; 6+2 tähendab kuus ja kaks.

— (minus) mahaarvamise märk; 9—3 tähendab 9-st wõta 3 ära.

× kasmwatamise märk; 5×4 tähendab 5 korda 4.

: jagamise märk: 2:10 tähendab 2 on 10 sees.

= wõrdlemise märk; 5+3 = 8 tähendab 5 ja 3 on 8 ehk 10—3 = 7 täh. 10-est 3 ära jääb 7; 5×5 = 25 tähendab 5 kord 5 on 25; 4:20 = 5 täh. 3 on 20 sees 5 korda.

Arwu tähed ehk numbrid.

	*	* *	* *	* * *	* * *	* * * *
	*	*	*	*	*	*
1	2	3	4	5	6	7
üts	tats	kolm	neli	viis	kuus	seitse

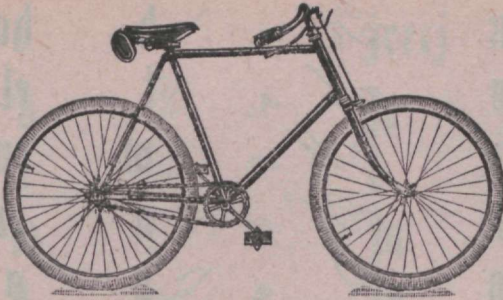
* * * *	* * * * *	* * * * *
* * * *	* * * *	* * * * *

8	9	10
tahetja	ühetja	kümme

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Rodina numbrid.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX				
13	14	15	16	17	18	19	20				
XXI	XXX	XL	L	LX	LXX	LXXX	XC	C			
21	30	40	50	60	70	80	90	100			
CC	CCC	CD	D	DC	DCC	DCCC	CM	M			
200	300	400	500	600	700	800	900	1000			

Jalgratas.

Wene keele tähed.

Trüki-tähed.		Kirjatahed.		Kõla.	Nimi.
Suured.	Wäikesed.	Suured.	Wäikesed.		
А	а	<i>A</i>	<i>a</i>	a	a
Б	б	<i>B</i>	<i>b</i>	be	be
В	в	<i>B</i>	<i>b</i>	w	we
Г	г	<i>T</i>	<i>r</i>	g	ge
Д	д	<i>D</i>	<i>d</i>	d	de
Е	е	<i>E</i>	<i>e</i>	je	e
Ж	ж	<i>M</i>	<i>ж</i>	sh	sche
З	з	<i>Z</i>	<i>z</i>	s	se
И	и	<i>U</i>	<i>u</i>	i	i
І	і	<i>Z</i>	<i>i</i>	i	i

К	К	<i>K</i> <small>к</small>	k	ka
Л	Л	<i>L</i> <small>л</small>	l	el
М	М	<i>M</i> <small>м</small>	m	em
Н	Н	<i>N</i> <small>н</small>	n	en
О	О	<i>O</i> <small>о</small>	o	o
П	П	<i>P</i> <small>п</small>	p	pe
Р	р	<i>R</i> <small>р</small>	r	rr
С	с	<i>S</i> <small>с</small>	ſſ <small>(tōwa)</small>	ess
Т	Т	<i>T</i> <small>т</small>	t	te
У	у	<i>U</i> <small>у</small>	u	u
Ф	Ф	<i>F</i> <small>ф</small>	wh	ehw
Х	Х	<i>H</i> <small>х</small>	hh <small>(tōwa)</small>	hha
Ц	Ц	<i>C</i> <small>ц</small>	ts	tse
Ч	Ч	<i>C</i> <small>ч</small>	tsh	tſche
Ш	Ш	<i>S</i> <small>ш</small>	sch	ſcha
Щ	Щ	<i>S</i> <small>щ</small>	ſchtſch	ſchtſcha
Ъ	Ъ	<i>T</i> <small>ъ</small>	jerr	<small>(tōlate tōwa- märk)</small>
Ы	Ы	<i>U</i> <small>ы</small>	òi	jeròi

Б	Ь	б	ь	jeerj	(pehne märt)
Ѣ	Ѥ	ѣ	ѥ	je	jätj
Э	Э	э	э	e	e
Ю	Ю	ю	ю	ju	ju
Я	Я	я	я	ja	ja
Ө	Ө	ө	ө	wh	whitaa
У	У	у	у	i	ischitsa
Й	Й	й	й	j	i-skratkoj

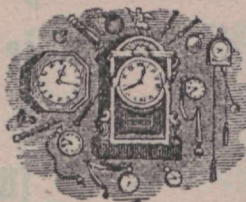
Wene arwusönad.

1 одинъ, одна, одно, 2 два, двѣ, 3 три, 4 четыре, 5 пять, 6 шесть, 7 семь, 8 восемь, 9 девять, 10 десять, 11 одиннадцать 12 двѣнадцать, 13 тринадцать, 14 четырнадцать, 15 пятнадцать, 16 шестнадцать, 17 семнадцать-18 восемнадцать, 19 девятнадцать, 20 двадцать, 30 тридцать, 40 сорокъ, 50 пятьдесятъ, 60 шестьдесятъ, 70 семьдесятъ, 80 восемьдесятъ, 90 девяносто, 100 сто.

1 одинъ, 2 два, 3 три.

Krokodil.

Mõistatused.

Tean kümme mõistatusi;
Kellel meele teravust,
Wagu hästi kõrwad kikki,
Annan nad kõik kümme tükki. —

1. Kus on hobune ohjata, mees piitsata, tee tolmuta?
 2. Kes on keeletu ja meeletu, aga ilmamaa rakendaja?
 3. Kes keerleb ja weerleb, ja kui otsa saab, siis muneb?
 4. Kes on kõrgem kui kirik, madalam kui regi, mustem kui süfi ja walgem kui lumi?
 5. Mis näeme meie iga päew, kuningas harwa, Jumal ei elades?
 6. Kas tead, mis mullas ei mädane, wees ei upu ja tules ei põle.
 7. Kus teewad neli woodit, kaks näitawad tuld ja üks heidab peale?
 8. Kelle pää süüakse, nahk müüakse ja liha ei kõlba?
 9. Kes on seeft siiru wiiruline, pealt kulla karwaline?
 10. Millas lähed must siga lanta ja ajab punased pörsad laudaft wälja?
-

űfs-ford-űfs.

1 ford 1 on 1	1 ford 2 on 2	1 ford 3 on 3
2 \times 1 = 2	2 \times 2 = 4	2 \times 3 = 6
3 \times 1 = 3	3 \times 2 = 6	3 \times 3 = 9
4 \times 1 = 4	4 \times 2 = 8	4 \times 3 = 12
5 \times 1 = 5	5 \times 2 = 10	5 \times 3 = 15
6 \times 1 = 6	6 \times 2 = 12	6 \times 3 = 18
7 \times 1 = 7	7 \times 2 = 14	7 \times 3 = 21
8 \times 1 = 8	8 \times 2 = 16	8 \times 3 = 24
9 \times 1 = 9	9 \times 2 = 18	9 \times 3 = 27
10 \times 1 = 10	10 \times 2 = 20	10 \times 3 = 30
1 ford 4 on 4	1 ford 5 on 5	1 ford 6 on 6
2 \times 4 = 8	2 \times 5 = 10	2 \times 6 = 12
3 \times 4 = 12	3 \times 5 = 15	3 \times 6 = 18
4 \times 4 = 16	4 \times 5 = 20	4 \times 6 = 24
5 \times 4 = 20	5 \times 5 = 25	5 \times 6 = 30
6 \times 4 = 24	6 \times 5 = 30	6 \times 6 = 36
7 \times 4 = 28	7 \times 5 = 35	7 \times 6 = 42
8 \times 4 = 32	8 \times 5 = 40	8 \times 6 = 48
9 \times 4 = 36	9 \times 5 = 45	9 \times 6 = 54
10 \times 4 = 40	10 \times 5 = 50	10 \times 6 = 60
1 ford 7 on 7	1 ford 8 on 8	1 ford 9 on 9
2 \times 7 = 14	2 \times 8 = 16	2 \times 9 = 18
3 \times 7 = 21	3 \times 8 = 24	3 \times 9 = 27
4 \times 7 = 28	4 \times 8 = 32	4 \times 9 = 36
5 \times 7 = 35	5 \times 8 = 40	5 \times 9 = 45
6 \times 7 = 42	6 \times 8 = 48	6 \times 9 = 54
7 \times 7 = 49	7 \times 8 = 56	7 \times 9 = 63
8 \times 7 = 56	8 \times 8 = 64	8 \times 9 = 72
9 \times 7 = 63	9 \times 8 = 72	9 \times 9 = 81
10 \times 7 = 70	10 \times 8 = 80	10 \times 9 = 90

10₀ ford 10 on 100.

10 \times 100 = 1000.

10 \times 1000 = 10,000.

10 \times 10,000 = 100,000.

10 \times 100,000 = 1,000,000.

ehf 1000 \times 1000 = 1,000,000.

Гид 10 кр.